

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

عنوان اقدام پژوهی: چگونه توانستم مشارکت صد درصدی دانش آموزان را در برنامه بوم (مهارت گلدوزی) در فضای مجازی جلب کنم.

نام و نام خانوادگی نویسنده مسوول طاهره جاویدفرد

^۱ کارشناسی ارشد، مدیریت آموزشی، دانشگاه هرمزگان

اداره آموزش و پرورش شهرستان میناب، آموزشگاه

^۲ کارشناسی، آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان

^۲ اداره آموزش و پرورش شهرستان میناب، آموزشگاه

آدرس پست الکترونیک javidfardtare273@gmail.com

شماره تماس ۰۹۱۲۴۷۴۴۷۹۳

چکیده:

پژوهش حاضر به منظور بهبود مشارکت دانش آموزان پایه پنجم دبستان شهید همت شهرستان شاهرود صورت گرفته است. در این مطالعه به بررسی عدم علاقه دانش آموزان و اولیا نسبت به اجرای طرح بوم پرداخته شده است علت این امر از طرف اولیا متناسب ندانستن این طرح با برنامه های درسی تشخیص داده شد و همکاران نیز کمبود وقت را دلیلی بر نامتناسب بودن طرح تشخیص دادند. راهکارهای مناسب برای اجرای طرح و تلفیق با دروس با استفاده از مهارت گلدوزی در نظر گرفته شد علاوه بر آن ایجاد محیط امن و شاداب در مدرسه و منزل جهت پر کردن اوقات فراغت مطرح گردید. نتایج نشان داد دانش آموزان که در ابتدای سال ۱۴۰۱ - ۱۴۰۰ چندان گزایشی به شرکت در پویش ها و برنامه های پرورشی آموزشگاه نداشتند و همیشه کمبود وقت را بهانه می کردند موفق به انجام طرح بوم به بهترین شیوه ی ممکن در سطح مدرسه شدند و مشارکت آنها به صورت صد در صدی در اجرای طرح بوم حاصل گردید.

واژگان کلیدی: (طرح بوم - مشارکت - مهارت گلدوزی)

۱- مقدمه: (مقدمه، بیان مسئله، ضرورت، بیان اهداف، سوالات پژوهش، مبانی نظری، پیشینه پژوهش)

آیت ... سید علی خامنه ای:

هر اندیشه ای که در قالب هنر ننگد ماندگار نیست.

اسکاروایلد: هنر کلید فهم زندگی است.

یکی از مهم ترین اهداف دبستان، خصوصیات فردی و تقویت آن برای رسیدن به یک کودک خودباور است. خصوصیات یی چون خود انگیختگی، تجربه پذیری، مسئولیت پذیری، نظم و حیا از جمله خصوصیات یی است که در هفت سال دوم به آن توجه ویژه ای می شود. بچه ها تمامی علوم را در بستر زندگی واقعی می آموزند. مهمترین دوره تحصیلی در تمام نظام های آموزش و پرورش جهان، دوره ابتدایی است، زیرا شکل گیری شخصیت و رشد همه جانبه فرد در این دوره، بیشتر انجام می شود. چنانچه کودکان در این سنین مهارت های لازم را نیاموزند، فرصت جبران آن در مراحل بعدی رشد وجود نخواهد داشت. ایفای نقش دانش آموزان در تصمیمات مربوط به برنامه درسی سطح مدرسه در ایجاد انگیزه و علاقه و احساس تعلق بیشتر به مدرسه و برنامه های درسی در آنها به شدت مؤثر باشد (فولن، بی تا، ۱۷۴).

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

عناصر بوجود آورنده ی آثار هنری تماماً در جهت انسانی کردن زمین و به کمال رساندن انسان مورد توجه هنرمندان است (محمدپور، ۱۳۸۲: ۶۸-۶۷). فعالیت های هنری ضمن ایجاد فرصت ها برای تقویت حس کنجکاوی، تقویت حواس، سیالی ذهن، پرورش دقت و ایجاد اعتماد بنفس و خودباوری و... در کودکان که منجر به دستیابی آنان به مهارت های هنری می شود، در آموزش سایر مفاهیم آموزشی و پرورشی و دروس دیگر نیز حائز اهمیت است. برنامه ویژه ی مدرسه یا همان طرح بوم به مدارس این فرصت را می دهد تا بر اساس نیاز هایی که در دانش آموزان مدرسه خود دیده اند بخشی از مهارت های اجتماعی، علمی، تربیتی، زیستی و هنری را به دانش آموزان آموزش دهند. در این برنامه ریزی ساحت های آموزش و پرورش مورد توجه قرار دارد. یادگیری دانش آموزان به دلیل فراهم شدن برنامه های درسی مرتبط با علائق و خواست آنها معنادارتر می شود. لذا با توجه به اهمیت موضوع تصمیم گرفتم بخشی از آموزش در مدرسه را بومی کنم و با توجه به نیاز کلاس و مدرسه ی خود برنامه ی بوم را به اجرا در آورم.

۲- توصیف وضع موجود :

اینجانب طاهره جاویدفرد دارای مدرک کارشناسی ارشد در رشته روانشناسی و دارای سابقه ۲۰ سال آموزشی در مقطع ابتدایی می باشم. مدرسه ای که من مشغول به تدریس در آن می باشم جزء مدارس دوره دوم ابتدایی در شهرستان شاهرود واقع در استان سمنان می باشد. این مدرسه دو طبقه دارد و دارای ۹ کلاس آموزشی، فضای کتابخانه، سالن آزمایشگاه، اتاق فناوری، نمازخانه، حیاط و سالن ورزشی می باشد. در مجموع ۲۷۱ دانش آموز دارد. ۱۹ همکار و پرسنل دارد. تقریباً رابطه ی عاطفی خوبی بین همکاران وجود دارد که باعث اتحاد و یکپارچگی شده است. پایه ای که من در آن مشغول به تدریس می باشم، پایه پنجم و تعداد دانش آموزان کلاس ۳۰ نفر می باشد. دارای امکانات: تخته ی هوشمند، تخته ی وایت برد، کتابخانه، فایل و برد فعالیت ها می باشد والدین دانش آموزان بیشتر فرهنگی و از خانواده شهدا یا جانبازان هستند و سطح تحصیلات آنها دیپلم و بالاتر است از نظر اقتصادی وضع نسبتاً خوبی دارند.

از همان اوایل سال احساس کردم دانش آموزان کلاس به جز تعداد معدودی مشتاق به شرکت در پوشش ها و جشنواره ها نمی باشند. پیش از دستورالعمل برنامه بوم معتقد بودم مدرسه باید براساس برنامه ۵-۵، برنامه های دیگری در کنار برنامه درسی دانش آموزان داشته باشد. به این معنا که مدرسه فقط مکانی برای انتقال دانش نباشد بلکه آموزش مهارت های زندگی و کارآفرینی هم در آن مورد توجه قرار بگیرد پس با خود اندیشیدم که چگونه می توانم از طریق مشارکت دانش آموزان در طرح بوم فعالیت آنها را پررنگ کنم و مشارکت آنها را در برنامه و فعالیت های مدرسه جلب نمایم.

اهمیت و ضرورت پژوهش

ضرورت و اهمیت پژوهش نظر به سیاست های کلی نظام در وزارت و سازمان متبوع و زمینه های فراهم شده در چند سال قبل در این ناحیه ضرورت ایجاد می کند تا از سطوح کلاس و مدرسه اقداماتی عملی اعمال و در حد وسعت فکر و اندیشه امکانات و نیروی انسانی و اختیارات در سال تحصیلی و در ابعاد مختلف برنامه ریزی و اقدام عملی صورت پذیرد در ساختار سازمانی آموزش و پرورش مدرسه از جایگاه خاصی برخوردار است در ساختار واحد های آموزشی کلاس های درس پایتخت هر مدرسه محسوب می شود بنابراین اعتقاد همه فعل و انفعالات و فعالیت ها در تمامی ابعاد برای دانش آموز در کلاس درس اجرا عملیاتی می شود آنچه که مسلم است و نیازی به تحقق ندارد این است که برای رسیدن به اهداف و انتظارات مورد نظر در کلاس های درس امکانات فیزیکی مورد نیاز بر اساس شرایط روز باید پیش بینی و تامین گردد (شعاری نژاد، ۱۳۹۳) با توجه به نیاز به تحول در فرایند آموزش و پرورش در مدارس ضرورت دارد که این پژوهش انجام شود.

اهداف پژوهش:

هدف اصلی: تعیین میزان تحقق اهداف طرح برنامه ویژه مدرسه (بوم) در پایه پنجم است.

اهداف فرعی: تعیین میزان تحقق هدف پاسخگویی به نیازهای منطقه ای و محلی.

تعیین میزان تحقق هدف تنوع بخشی به محیط های یادگیری با بهره گیری از امکانات و فضاهای آموزشی داخل و خارج از کلاس و مدرسه و ایجاد فضایی شاداب پر نشاط و لذت بخش برای دانش آموزان در سال تحصیلی ۱۴۰۰ - ۱۴۰۱

ضرورت پژوهش از نظر کاربردی کیفیت در نظام آموزشی از اهمیت ویژه ای برخوردار بوده و هدف آن استفاده بهینه از منابع و امکانات است ارتقای مستمر کیفیت آموزش و پرورش هدف غایی ارزیابی آموزشی کشور است در این راستا ارزیابی درونی قضاوت در مورد کیفیت و دستیابی به اهداف نظام آموزشی را ممکن می سازد.

پیشینه ی نظری

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

«... جمیل و یحب الجمال»^۱ براستی که خداوند زیباست و زیباییها را دوست دارد. صفات الهی و روح خداوندی در کالبد بنی بشر دمیده شده است و خلقت انسان پرتوی از عظمت و جمال اوست. انسان هم زیباست و زیباییها را دوست دارد.

استعداد هنری و حس زیبایی جویی را خداوند در نهاد جانشین خود بر زمین قرار داده است. هنراز بدو خلقت انسان زبان تبادل اندیشه ها و گفتگوی فرهنگها و تمدنهای بشری بوده است و همچنین در ایجاد و پایه ریزی سنتهای فرهنگی جامعه اهمیت اساسی دارد.

مولی ناگی: هنر ابزار تیزکننده حواس است و چشمها، مغز و احساسات را تیز می کند.

هنر یکی از مقولههای جدی فرهنگی هر جامعه ای است و دانشمندان آن را عالیترین شکل فعالیت معنوی انسان دانسته اند. طبیعی است که وقتی این فعالیت معنوی انسان امکان رشد بیابد در غنا بخشیدن به فرهنگ اجتماعی کاربردی عظیم خواهد داشت. از سوی دیگر، هنر در رشد، بالندگی و شکوفایی انسان، در درک و شناخت جهان پیرامون در راه یابی به ژرفای درون آدمها، در آشنایی با آداب و رسوم و فرهنگ و اعتقادات اقوام گوناگون جهان، در ایجاد فضای تفاهم و همبستگی میان ملل، در تبادل اطلاعات و غیره یازیری است شایسته و بایسته (شفیعی و محمدپور، ۱۳۸۳: ۱۲).

آشنا کردن دانش آموزان با تجربیات هنری، تفکرات و اصول بصری، زیبایی شناسی و تأثیر آن در فرایند یاددهی، یادگیری در مدرسهها ضروری می نماید، لذا مربیان باید از طریق هنر دانش آموزان دوره ابتدایی را با میراث گذشتگان و هنرمندان ایرانی آشنا سازند. برنامه های هنری را می توان زمینه ساز ایجاد سواد بصری، بی تکلفی، سادگی، صداقت و ژرف نگری دانست. آموزش هنرهای کاربردی نیز برای کشف تواناییهای فردی و اجتماعی دانش آموزان در زندگی و تحصیل نقش مهمی ایفا می کند. مربیان تربیتی، سازنده و تکمیل کننده آموزشهای رسمی مدارس هستند. هنر به عنوان ابزار کار، در دست توانای مربیان، نقش بسیار چشمگیری ایفا می نماید، زیگموند فروید اولین شخصی بوده است که کاربرد روان شناسانه هنر را آن هم به شکلی که امروزه به آن پرداخته می شود، ارائه کرده است.

هنر در زمینه تعلیم و تربیت و کشف استعدادهای خلاقه دانش آموزان نقش حیاتی داشته و قادر است یک انسان کوچک را به سوی جهان نوآوریها و خلاقیتها راهنمون ساخته و او را با گنجهای گرانبهای فرهنگ و هنر آشنا سازد (محمدپور، ۱۳۸۲: ۱۳-۱۲). فعالیتهای هنر درمانی سبب رشد هویت، شخصیت و افزایش احساس رضایتمندی و موفقیت می شود (طاعی، ۱۳۹۳: ۳۵-۳۴).

گلدوزی و دوختهای درمانکننده از جمله هنرهای مهمی است که در زمینه مطالعات مربوط به هنر درمانی جایگاه ویژه ای را به خود اختصاص داده است و از گذشته های دور در خانه ها بدون آنکه کسی از نقش آن در کاهش اضطراب و استرس آگاهی داشته باشد به تسکین انسان کمک کرده است. رینولد در رابطه با سوزن دوزی به عنوان یک هنر خلاق می گوید: هنر خلاق در به چالش کشیدن باورهای منفی از خود و تبدیل آن به تجربه ای مثبت از زندگی تأثیرگذار است، وی همچنین به نقل از دیگر اندیشمندان اضافه می کند، درمانگرهای هنر خلاق، هنر را تسهیل کننده بیان فردی، افزایش دهنده همدلی و آگاهی از احساسات، ارتقادهنده خودشکوفایی و ویژگی برای دستیابی به شخصی یکپارچه می دانند (رینولد، ۲۰۰۰: ۱۰۷). باکالت در کتاب خود می نویسد: هنر درمانی به مخاطب کمک می کند تا احساسات، افکار، نگرانیها، آرزوها، امیدواری، رؤیاهای و مشکلاتش را در روشی غیرمخاطره آمیز بیان کند و همین صورت اثر هنری تولید شده ابزار امنی برای بروز خودآگاه و ناخودآگاه به حساب می آید.

پیشینه ی عملی

نازنین مجریان گلوگاهی در تحقیق خود با عنوان شناخت موانع و چالشهای اجرای برنامه ویژه مدرسه (طرح بوم) در دوره ابتدایی به این نتیجه رسید که مولفه های تأثیرگذار در اجرای برنامه ویژه مدرسه (طرح بوم) مشارکت معلمان، مشارکت اولیا، موقعیت اجتماعی و فرهنگی مدارس و امکانات موجود در مدارس هستند که نقش موثری را در اجرای برنامه ویژه مدرسه (طرح بوم) ایفا می کنند.

در نتیجه گیری مشخص گردید که نظام آموزش و پرورش می تواند با در نظر گرفتن مولفه چشم انداز مطمئن، اهداف تدوین شده، محتواهای کاربردی، روشهای تدریس مناسب، پررنگ کردن نقش معلمان، کاهش نظارت های مستقیم اداری و تهیه فضای مناسب و زمان اجرای مطلوب می تواند در اجرای موفق طرح ویژه مدرسه (بوم) موفق باشد.

^۱ کافی، ج ۶، ص (۴۳۸)

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

راضیه زرنگاری در پایان نامه ی خود با عنوان: شناسایی آسیبها و عوامل موثر بر اجرایی کردن طرح بوم (برنامه ویژه مدرسه) در مدارس ابتدایی به این نتیجه رسید که:

اختصاص زمان مناسب، تامین بودجه، تامین نیروی متخصص و برگزاری دوره آموزشی و حمایت همگانی در اجرایی کردن بوم (برنامه ویژه مدارس) موثر می باشد.

۳- شواهد (۱) :

گردآوری اطلاعات (شواهد یک)

دانش آموزان کلاس طبق نظر مدیر و معاون پرورشی مدرسه استقبال کم رنگی نسبت به بقیه کلاس هادر طرحهای اجرایی و پویش های مدرسه داشتند. جهت بررسی نقاط ضعف و عوامل تاثیر گذار در اجرای اقدام پژوهی مصاحبه هایی با دانش آموزان کلاس، همکاران و اولیای دانش آموزان صورت گرفت.

مصاحبه

همکاران: اختصاص نداشتن زمان کافی برای اجرای طرح بوم و عدم آموزش و جلسه توجیهی لازم نسبت به اجرای طرح بوم را به عنوان دلایل لازم برشمردند. **والدین:** عدم آشنایی با طرح بوم، متناسب نبودن با کتاب های درسی، صرف وقت زیاد برای اجرای این طرح را به عنوان دلایل لحاظ کردند و دلایل مخالفت خود را برای اجرای طرح بوم بیان نمودند.

دانش آموزان: وقتی که با دانش آموزان در مورد طرح بوم صحبت کردم، آنها عدم آشنایی با طرح بوم، نداشتن وقت کافی و مناسب برای طرح بوم، عدم دسترسی به امکانات و وسایل لازم، عدم همکاری والدین خود را جهت خرید امکانات و وسایل لازم برشمردند.

مشاهده

بعد از ارسال لینک نظرسنجی طرح بوم در کلاس شاد و برآورد نتایج فقط درصد کمی از دانش آموزان در این طرح و نظرسنجی اظهار نظر کرده و بقیه از پر کردن فرم نظرسنجی خودداری کرده بودند و تمایلی به شرکت در طرح بوم نداشتند.

۴- تجزیه و تحلیل اطلاعات (یافتن راه حل) :

با توجه به مواردی که بررسی کردم به این نتیجه رسیدم که مشکل اصلی در بی رغبتی و عدم مشارکت دانش آموزان در اجرای طرح بوم نداشتن انگیزه ی لازم و عدم آموزش مناسب برای اجرای طرح می باشد.

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

۵- انتخاب راه حل و اعتبار بخشی :

توجه به عملکرد دانش آموزان در فرآیند پروژه بوم می تواند زمینه ساز رشد شخصیتی و بالا رفتن حس اعتماد به نفس و عزت نفس دانش آموزان گردد و حضور در فعالیت های گروهی موجب پرورش تفکر نقاد و تفکر خلاق در بین آنها می شود. از این رو تصمیم گرفتیم دانش آموزان را در کارگروهی شرکت دهم تا انگیزه ی بیشتری پیدا کنند و مشارکت آن ها در انجام فعالیت های مدرسه بیشتر شود. اما اجرای این راه حل موفقیت آمیز نبود.

راه حل های پیشنهادی

در این قسمت با جستجو در سایت ها و نظرسنجی از همکاران و مشورت و گفت و گو با گروه ارزیاب خواستیم در انتخاب راه حل به من کمک کنند و به این راهکارهای پیشنهادی دست یافتیم:

- ۱- اگر اجرای طرحی بخواهد با موفقیت همراه باشد، تشکیل دوره های آموزشی برای معلمان مورد نیاز است بعلاوه تهیه و سازماندهی برنامه های ویژه مدرسه، مستلزم همکاری، تبادل نظر و فعالیتهای مشترک معلمان با یکدیگر است. این موضوع زمینه یادگیری آنان را از دانش و تجربه همکارانشان فراهم می آورد.
- ۲- آگاه سازی اولیای دانش آموزان به اهمیت و نقش برنامه ی بوم.
- ۳- جذب دانش آموزان با استفاده از روش های مختلف، استفاده از مشوقها ...
- ۴- برنامه ریزی و گنجانیدن ساعاتی به عنوان ساعت مطالعه غیردرسی در برنامه درسی هفتگی.
- ۵- افزایش آگاهی و تقویت قدرت خلاقیت و ابتکار دانش آموزان.
- ۶- برنامه ریزی دانش آموزان در مدیریت زمان برای انجام تکالیف و کارهای روزمره خود.
- ۷- غنی سازی برنامه های درسی اوقات فراغت به بهترین شیوه در کلاس درس.
- ۸- حمایت خانواده در اجرای طرح بازدید همکاران از طرح های بوم زیر مجموعه آموزشگاه و اطلاع رسانی از نحوه دقیق بخشنامه و رویت توسط همکاران.
- ۹- برگزاری نمایشگاه و بازارچه و حمایت مدیر و اولیا از طرح.
- ۱۰- آموزش هنرهای کاربردی نیز برای کشف توانایی های فردی و اجتماعی دانش آموزان در زندگی و تحصیل نقش مهمی ایفا می کند. آشنا کردن دانش آموزان با تجربیات هنری، تفکرات و اصول بصری، زیبایی شناسی و تأثیر آن در فرایند یاددهی، یادگیری در مدرسه ها ضروری می نماید.
- ۱۱- امروزه توصیه ی خیلی از متخصصان تربیتی، در خصوص برخی از مشکلات مربوط به یادگیری، فعالیت هایی است که دست و چشم، هر دو به کار گرفته شود. یکی از فعالیت هایی که در خانه و مدارس، کمتر مورد توجه قرار گرفته، هنر گلدوزی است. مخصوصا این فعالیت در دوره ابتدایی بی ارزش قلمداد می شود. گلدوزی ، علاوه بر درگیری دستان کودک، موجب هماهنگی بین چشم و دست کودکان نیز می گردد و نتایجی مانند خوش خطی کودک، جا نیانداختن کلمات و نقطه های حروف، در هنگام رونویسی و ... را به دنبال دارد. فعالیت گلدوزی و سوزن دوزی و مهارت های کار با دست، تقویت تمرکز و دقت، افزایش اعتماد به نفس و خودباوری و ... را در کودکان نهادینه می کند و موجب احساس آرامش و شادی می شود. می توان از این فعالیت برای طرح بوم استفاده کرد. کشف استعداد و خلاقیت های دانش آموزان در همین پروژه های کوچک هنر هویدا می شود.
- ۱۲- حضور و ایفای نقش دانش آموزان در تصمیمات مربوط به برنامه درسی سطح مدرسه در ایجاد انگیزه و علاقه و احساس تعلق بیشتر به مدرسه و برنامه های درسی در آنها به شدت مؤثر است.
- ۱۳- آشنایی با تفکرات و اندیشه های دیگران.
- ۱۴- مولفه های تاثیرگذار در اجرای برنامه ویژه مدرسه (طرح بوم) مشارکت معلمان، مشارکت اولیا، موقعیت اجتماعی و فرهنگی مدارس می باشد .

راه حل های ما

از بین راه حل های پیشنهادی ترکیبی تصمیم گرفتیم از راه حل های (۹ و ۱۱ و ۱۲) استفاده کنیم و آن ها را به اجرا درآوردیم.

۶- اجرای راه حل و نظارت :

انتخاب موضوعات و مسائل مورد علاقه دانش آموزان یا تشخیص نیازها و خواسته های آنان در موفقیت برنامه های سطح مدرسه عامل کلیدی و اساسی است. با بکارگیری طرح مهارت بوم و تلفیق با دروس (ریاضی - هنر - علوم و فارسی) مهارت بوم را در قالب گلدوزی ارائه گردید و توانستیم مشارکت دانش آموزان را به اجرای طرح بوم جلب کنیم.

ابتدا گروهی در شاد تشکیل داده با موضوع هنر و مهارت بوم و دانش آموزان را در گروه عضو نمودم (در پیوست مشاهده می گردد). سپس آموزش های لازم را در گروه قرار داده و هر بار نمونه کار و آموزش دوخت را در گروه قرار داده و سپس از دانش آموزان می خواستیم آموزش ها را دنبال کرده و نمونه دوخت خود را در گروه ارسال کنند.

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

دانش آموزان هم خود را ملزم دانسته و آموزش‌ها را دنبال می‌کردند. کم کم آموزش‌ها در قالب درسها و تلفیق با دروس ریاضی و علوم و ... ارسال گردید و به عنوان تکلیف از دانش آموزان خواسته شد تکالیف خود را در همین گروه شاد ارسال کنند. سپس در اجرای مناسبت‌ها طرح بوم و مهارت گلدوزی تلفیق شد و از دانش آموزان خواسته شد برای مناسبت روز مادر، روز پدر، دهه ی فجر، شب یلدا و حتی عید نوروز نمونه کارهای خود را ارسال کنند. نمونه کارهای ارسالی در قالب نمایشگاه و بازارچه نیز به اجرا گذاشته شد. حتی در اوقات فراغت نیز مهارت گلدوزی پیشنهاد می‌شد.

ارزیابی از رفتار دانش آموزان

در اجرای طرح بوم رفتارهای دانش آموزان مدنظر بود که نسبت به قبل با انگیزه تر شده و خودشان متقاضی دریافت آموزش‌ها و مهارت گلدوزی بودند و هر بار دوخت جدید را پیشنهاد می‌دادند. مثلا پیشنهاد می‌دادند برای درس ریاضی مبحث تقارن خودشان طرحی را کشیده و تقارن شکل را با گلدوزی نشان دهند که به یادگیری درس ریاضی آنها نیز کمک می‌شد. یا در درس علوم توانستند سلول عصبی به طرز زیبایی با مهارت گلدوزی به نمایش گذارند. به مناسبت دهه ی فجر طرح های زیبای گلدوزی را با تلفیق درس فارسی (پرچم) نشان دادند. آنها هر بار برای آموزش جدید لحظه شماری می‌کردند.

۷- شواهد (۲) توصیف وضع مطلوب :

در جلسه ی شورای آموزگاران مدیر و معاون پرورشی از تلاش های دانش آموزان کلاس نسبت به شرکت در پویش ها و طرح های مدرسه تقدیر به عمل آمد. در حالی که قبل از این از کم رنگ بودن و عدم استقبال دانش آموزان کلاس گله مند بودند.

مصاحبه با همکاران

در جلسه ای که با همکاران هم پایه داشتیم به این نتیجه رسیدیم که طرح بوم می تواند جایگزین خوبی برای کمک به دروس و تلفیق آن ها با اجرای طرح باشد در حالی که قبل از اجرای طرح از کمبود وقت و نداشتن برنامه دقیق گفته بودند. همکاران بعد از دیدن نمونه کارهای ارسالی دانش آموزان و طرح های زیبای گلدوزی شده این طرح را مورد تحسین قرار داده و این طرح را بسیار سودمند تلقی کردند.

مصاحبه با اولیای دانش آموزان

طبق نظرات اولیا از این که دانش آموزان در انجام فعالیت های درسی و غیردرسی پویاتر شده و اعتماد به نفس بالاتری نسبت به قبل پیدا کرده و زمینه ی شکوفایی استعداد و خلاقیت فرزندشان مهیا شده تشکر و قدردانی به عمل آوردند.

دانش آموزان

وقتی کار خود را با قبل از اجرای طرح مقایسه کردند به مفید بودن طرح و علاقه به اجرای طرح اشاره کردند. آنها به اجرای طرح بوم به عنوان برنامه ای که در اوقات فراغت جانشین خوبی برای جلوگیری از اتلاف وقت هست نیز اشاره کردند. همچنین یادآورشدهند که چقدر مطالب درسی خود را به خوبی با اجرای طرح آموزش دیدند و به عنوان هدیه نیز از طرح استفاده مفید اقتصادی کردند. تقویت مهارت های زندگی در دانش آموزان با استفاده از طرح بوم مشهود بود.

۸- ارزیابی نهایی و اعتبار سنجی :

مدیر مدرسه و عوامل اجرایی همکاران مدرسه و اولیا بعد از مشاهده طرح های ارائه شده بیان داشتند که در اجرای طرح دانش آموزان موفق عمل کردند و پیشرفت دانش آموزان در زمینه ی اجرای مهارت طرح بوم قابل ملاحظه است.

دیگر همکاران نیز بعد از مشاهده ی طرح های گلدوزی و نمونه های کارهای ارسالی دانش آموزان در بازارچه و نمایشگاه خاطر نشان کردند که آموزش هنرهای کاربردی نیز برای کشف توانایی های فردی و اجتماعی دانش آموزان در زندگی و تحصیل نقش مهمی ایفا می کند. از این رو چنانچه گروه های آموزشی در

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

توجیه و برنامه ریزی مناسب این طرح ها قوی عمل کند و معلمان نیز در مدارس اجرایی کنند، دانش آموزانی با رشد و خلاقیت و درک شهودی و اعتماد به نفس بالا، فراگیرانی مادام العمر، با قوه استدلال، نظم فکری و درست اندیشه کردن و توانا در اجرای کارهای مشارکتی گروهی تربیت می شود. اولیای دانش آموزان نیز از اجرای خوب و درست طرح بوم و کمک به یادگیری فرزندان خود با انجام دست ورزی و مهارت گلدوزی استقبال کردند. آنها خاطر نشان کردند که تا قبل از اجرای طرح فرزندانشان هیچ گونه انگیزه و علاقه ای نسبت به انجام طرح نداشتند و آن را کاری بیهوده می دانستند. نقش های زیبایی که توسط فرزندانشان طراحی شده و روی پارچه دوخته شده و به مناسبت روز پدر و روز مادر به آنها تقدیم شده بود را بسیار با ارزش قلمداد کردند و ارزش آن را چون هنر دست فرزندانشان بود از هر هدیه ای بالاتر دانستند آن ها همچنین اجرای این طرح را کمکی به یادگیری دروس و تقویت مهارت زندگی دانستند. دانش آموزان هم اظهار نظر کردند که با بهره گیری از طرح بوم و مهارت گلدوزی درس های خود را بهتر یاد گرفتند مخصوصا هنگامی که دروس فارسی یا ریاضی و علوم تلفیقی کارشد یادگیری این دروس برایشان شیرین تر و لذت بخش تر بود. همچنین ارزیابی دانش آموزان از نمونه کارهای ارسالی توسط همکلاسی هایشان در گروه شاددلیلی بر اعتبار این پژوهش است. بعد از اجرای این طرح متوجه شدم که اجرای طرح بوم و تاثیر مثبت آن در یادگیری دانش آموزان و مشارکت صد در صدی آن ها مفید بوده و تاثیر مثبت طرح را در اجرای پویش ها و مناسب های مدرسه شاهد بودم.

۹- نتیجه گیری و پیشنهادات :

در دیدگاه های جدید عصر حاضر وظیفه آموزش و پرورش تنها به پایان رساندن برنامه های درسی سالانه نیست و دیگر نمی توان دانش آموزان را به چند کتاب درسی محدود کرد. ذهن جستجوگر دانش آموزان پاسخ پرسش های بی شماری را از معلم و مدرسه می خواهد؛ برآوردن این نیاز دسترسی وافر به منابع چاپی و غیرچاپی را در کتابخانه های آموزشگاهی ایجاد می کند تا در معرض دید اولیا و دانش آموزان و همکاران دیگر قرار بگیرد یا حتی می توان نمونه کارهای دانش آموزان را به صورت تابلویی به دیوار مدرسه نصب کرد. این کار جهت ایده گرفتن و بالارفتن اعتماد به نفس دانش آموزان موثر خواهد بود. ارزیابی طرح ها و دادن بازخورد به کلیه طرحها و همچنین ارسال نتایج تجزیه و تحلیل پروژه های ارسالی، به مدارس یا ادارات آموزش و پرورش ضمن آگاهی از وضعیت خود و همچنین آشنایی با ایرادات طرحهای خود موجبات رضایتمندی همکاران و انگیزه بیشتر دانش آموزان در جشنواره های بعدی را فراهم می آورد.

منابع :

احمدی، آمنه؛ امانی طهرانی، محمود؛ امیری نیا، کوروش؛ رضانی، فاطمه؛ رهبری نژاد، یدالله؛ زرافشان، علی؛ نیک نام، زهرا. (۱۳۹۷). راهنمای عمل برنامه ویژه مدرسه (بوم)، تهران: انتشارات کتاب های درسی.

بابایی، الناز. (۱۳۹۰). تاثیر مدنی و آموزش صنایع دستی در هویت بخشی فرهنگی، دانشگاه سوره سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی.

علوی تبار، علیرضا. (۱۳۸۰). الگوی مشارکت شهروندان در اداره امور شهرها، تهران: انتشارات سازمان شهرداری های کشور.
غیاثی، سمیه. (۱۳۹۹). شناسایی مولفه های برنامه درسی روئیدن جهت مراکز آموزشی، فصلنامه نظریه و عمل در برنامه درسی، شماره ۱۵. کریمی، مسلم. (بی تا). نقش هنر در آموزش و پرورش، <http://koosha2.blogfa.com>
مجریان گلوگاهی، نازنین. (۱۳۸۰). الگوی مشارکت شهروندان در اداره امور شهرها، تهران: انتشارات سازمان شهرداری های کشور.
میرمحمدی، محمود. (۱۳۹۲). برنامه درسی، نظریه ها، رویکردها و چشم اندازها، ویرایش دوم، مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی.

پیوست ها :

مستندات ۱:	نتایج و دستاوردها ۱:
<p>برنامه ویژه مدرسه (بوم هنر گلدو) در نهایت زهی دو ساقه درگه هم گاوگ، هارم میدوزیم تا دسته گل لاله کامل بشه بهار ارسال شده از جابویدفرد</p>	<p>پس از پایان هر بخش از آموزش از دانش آموزان فعالیتی متناسب با آموزش داده شده می خواستم تا انجام دهند و ارسال کنند.</p> <p>دانش آموزان با شوق و علاقه آموزش ها را دنبال می کردند و هر بار طرح های زیبایی ارسال می کردند.</p>

<p>مستندات 2:</p> <p>طراحی سلول و دوخت با استفاده از گره فرانسوی و زنجیره</p> 	<p>نتایج و دستاوردها 2:</p> <p>پس از اتمام آموزش های ارائه شده، از دانش آموزان خواستم یک نمونه از فعالیت های درسی خود را به صورت گلدوزی شده ارسال کنند. آموزش های داده شده طراحی کنند و برای بنده ارسال کنند.</p> <p>دانش آموزان با تلفیق هنر و درس ریاضی و یا هنر و علوم نمونه کار خود را ارسال کردند.</p>
---	---

<p>مستندات: (تصویر-مکاتبه یا صورتجلسه.. یک نمونه کافی است)</p> 	<p>میزان مشارکت انجمن اولیا (توضیح مختصر نحوه و میزان مشارکت اولیا):</p> <p>باتوجه به این که این برنامه مورد توجه اولیا هم قرار گرفت و اولیا ی دانش آموزان بسیار استقبال کردند، آن ها در اکثر موارد با بنده ارتباط برقرار میکردند و اگر نکته یا سوالی بود مطرح می کردند و بنده هم با آن ها تبادل اطلاعات را انجام می دادم.</p>
--	--

نمونه کارهای مشارکتی دانش آموزان و مستندات

تلفیق گلدوزی با مناسبت ها و درست کردن طرح های زیبای گلدوزی همزمان با پدر

به امید موفقیت تمامی دانش آموزان سرزمینم